

V L A A M S P A R L E M E N T

stuk **203** (2009-2010) – Nr. 5
ingediend op 5 februari 2010 (2009-2010)

Beleidsnota

Jeugd

2009-2014

Verslag

namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
uitgebracht door de heren Chokri Mahassine en Johan Deckmyn

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Philippe De Coene.

Vaste leden:

de heren Carl Decaluwe, Paul Delva, Johan Verstreken, Veli Yüksel;
de heren Erik Arckens, Johan Deckmyn, Wim Wienen;
de heren Jean-Jacques De Gucht, Herman Schueremans;
de heren Philippe De Coene, Chokri Mahassine;
de heer Lieven Dehandschutter, mevrouw Danielle Godderis-T'Jonck;
de heer Jurgen Verstrepen;
de heer Bart Caron.

Plaatsvervangers:

de heer Ludwig Caluwé, de dames Martine Fournier, Vera Jans, Tinne Rombouts;
de heer Chris Janssens, de dames Katleen Martens, An Michiels;
de heren Peter Gysbrechts, Bart Tommelein;
de dames Caroline Gennez, Yamila Idrissi;
de heren Wilfried Vandaele, Kris Van Dijck;
mevrouw Ulla Werbrouck;
de heer Luckas Van Der Taelen.

Stukken in het dossier:

203 (2009-2010) – Nr. 1: Beleidsnota
– Nr. 2 t.e.m. 4: Met redenen omklede moties

INHOUD

I.	Toelichting van de beleidsnota door de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel.....	4
II.	Advies van de Vlaamse Jeugdraad over de beleidsnota Jeugd 2009-2014.....	7
	1. Toelichting van het advies door de heer Rob De Donder, coördinator van de Vlaamse Jeugdraad.....	7
	2. Vragen van de commissieleden en antwoord van de Vlaamse Jeugdraad	10
III.	Algemene bespreking van de beleidsnota Jeugd	12
	1. Standpunt van de heer Chris Janssens	12
	2. Standpunt van de heer Chokri Mahassine	13
	3. Standpunt van mevrouw Elisabeth Meuleman	13
	4. Standpunt van mevrouw Danielle Godderis-T'Jonck	14
	5. Standpunt van mevrouw Sabine Poleyn.....	15
	6. Standpunt van mevrouw Katrien Schryvers.....	16
	7. Standpunt van de heer Philippe De Coene	17
IV.	Antwoord van de minister en bijkomende vragen van de commissieleden ...	17
	Bijlage: Advies van de Vlaamse Jeugdraad	23

De Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media behandelde de beleidsnota Jeugd op 1 december 2009 en op 19 januari 2010.

Op 1 december 2009 werd de beleidsnota toegelicht door de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel. In dezelfde vergadering werd door de Vlaamse Jeugdraad ook het advies toegelicht dat werd uitgebracht op deze beleidsnota.

Op 19 januari 2010 volgde de inhoudelijke bespreking van de beleidsnota Jeugd, met vragen van de commissieleden en antwoord van de minister.

I. TOELICHTING VAN DE BELEIDSNOTA DOOR DE HEER PASCAL SMET, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, JEUGD, GELIJKE KANSEN EN BRUSSEL

Minister *Pascal Smet* benadrukt dat zijn beleidsnota Jeugd niet enkel gaat over het sociaal-cultureel werk voor kinderen en jongeren en over het jeugdwerk. De beleidsnota gaat tevens over kinderen en jongeren op zich.

In de loop van de vorige legislatuur is aan de beleidsbevoegdheid Jeugd expliciet de opdracht gekoppeld de naleving van het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind (IVRK) te coördineren. Deze bezorgdheid heeft een plaats gekregen in de voorliggende beleidsnota.

Het belangrijkste instrument van de minister om een categoriaal jeugdbeleid te voeren, is het Vlaams Jeugdbeleidsplan. Dit plan moet tegen eind 2010 worden opgemaakt en vervolgens worden uitgevoerd. Dit is de belangrijkste doelstelling.

Volgens de minister kan de rest van zijn toelichting in feite als een voorafname op dat beleidsplan worden gelezen. Een dergelijke voorafname staat haaks op de methode van het beleidsplan zelf. Dit plan wordt door inspraak gevoed. Het jeugdwerk vormt een laboratorium voor het leven en voor het beleid. De minister wil luisteren naar de verwachtingen van kinderen en jongeren.

De minister wil tevens over de muren van de beleidsdomeinen Onderwijs, Cultuur, Welzijn en Sport kijken. Kinderen en jongeren hebben recht op een eigen ruimte en op een eigen mening. Dit krijgt vooral vorm in de autonome ruimte of de vrije tijd. Het jeugdwerk geeft hier zin aan. Het verlenen van ruimte gebeurt niet vrijblijvend. Zeker indien het om gesubsidieerde ruimte gaat, leidt dit tot het opnemen van verantwoordelijkheid.

De minister wil rekening houden met de groeiende diversiteit in de samenleving. Hij wil, samen met het jeugdwerk en met de verschillende jongeren zelf, op zoek naar een gemeenschappelijke taal en naar een engagement dat een beroep doet op hun talenten en niet op hun tekortkomingen.

De beleidsnota Jeugd 2009-2014 vangt aan met een schets van de context waarbinnen de minister wil werken. Deze horizontale aandachtspunten of toetsstenen voor zijn beleid zijn het mensen- en kinderrechtenperspectief, kennis, participatie en informatie en de band tussen generaties.

Daarnaast benadrukt de minister dat hij zijn jeugdbeleid in overleg met een aantal partners wil uitvoeren. Hij wil partnerschappen tot stand brengen met de lokale en de provinciale besturen, met andere ministers, met andere sectoren en op internationaal en nationaal vlak.

Het jeugdbeleid is op verschillende beleidsaspecten en -sectoren geënt. De minister heeft zich voor die keuze gebaseerd op een eerste blauwdruk van de Europese Commissie voor een nieuwe jeugdbeleidsstrategie voor de EU. Ter voorbereiding van het jeugdbeleidsplan heeft hij zich tevens gebaseerd op de omgevingsanalyse van de reflectiegroep Vlaams Jeugd- en Kinderrechtenbeleid.

Op basis van deze gegevens onderscheidt de minister zes werkterreinen, namelijk onderwijs en vorming, werkgelegenheid en ondernemerschap, cultuur en creativiteit, gezondheid en welzijn, fysieke en mentale ruimte voor kinderen en jongeren en jeugdwerk, verenigingsleven en vrije tijd.

De doelstellingen van het jeugdbeleid in Vlaanderen en in Brussel zijn in acht strategische doelen ondergebracht.

De minister wil kinderen en jongeren de ruimte bieden om zich te verenigen en te engageren. Hij noemt het jeugdwerk in Vlaanderen uniek, rijk en verscheiden. Tijdens het voorzitterschap van de EU zal het Vlaams jeugdwerk in Europa mee op de kaart worden gezet.

Het vrijwillig engagement in het verenigingsleven van jongeren voor elkaar en voor kinderen zal actief, structureel en projectmatig worden ondersteund. De minister wil de plan- en regeloverlast sterk inperken. Hij wil voorzien in voldoende garanties voor de inspraak van kinderen en jongeren.

Als minister van Jeugd en van Gelijke Kansen wil de minister zorgen voor een zo groot mogelijke actieve participatie van zo veel mogelijk kinderen en jongeren van zo divers mogelijke achtergronden aan het jeugdwerk. Om dit doel te bereiken, wil hij het jeugdwerk zelf blijven motiveren om op toegankelijkheid in te zetten. Hij wil tevens de zelforganisaties sterker bij het jeugdbeleid betrekken.

De minister wil een offensief jeugdbeleid voeren, door kinderen en jongeren aan te spreken op hun talenten in plaats van op hun tekortkomingen, door kinderen en jongeren ruimte te bieden om competenties te ontwikkelen die voor hun verdere leven belangrijk zijn.

Een bijzondere aandacht gaat daarbij uit naar kansengroepen. Het jeugdwerk kan een laboratorium zijn voor experimenten waar in onderwijs en werk minder ruimte voor is. De minister wil de samenwerking tussen cultuur, onderwijs, werk en welzijn versterken op het vlak van het detecteren en ontwikkelen van vaardigheden van kinderen en jongeren, en het engagement van leerlingen binnen de school, bijvoorbeeld in de leerlingenraad, en buiten de school, bijvoorbeeld in de jeugdbeweging.

De regelgeving inzake het uitreiken van attesten in het jeugdwerk zal worden geëvalueerd en bijgestuurd. Willen we dat onze kinderen opgroeien tot mondige, open en democratische volwassenen, dan moeten we hen daarvoor als kind al de nodige instrumenten geven. De minister wil hen ruimte geven om vanuit hun leefwereld de samenleving mee vorm te geven.

Het eerste instrument is taal, de taalverwerving van kinderen zelf, maar ook de kennis van en over diversiteit. Een tweede instrument voor inspraak is informatie en de toegang tot informatie. De toegang tot kennis wordt immers belangrijker dan kennis zelf. Ons informatiebeleid moet veel meer inspelen op de manier waarop kinderen en jongeren zich informeren. Ook hier wil de minister samenwerken, onder andere met het tijdschrift Klasse. Pas op de derde plaats komen de structuren: kindergemeenteraden, jeugdleden en klasraden. Die zijn het resultaat van een inspraakbeleid, niet de basis ervan. Het is de grootste

bekommernis van de minister dat de aangekondigde planlastvermindering voor de lokale besturen niet ten koste gaat van de formele inspraak.

De minister wil de leefwereld van kinderen en jongeren verruimen en verrijken door contacten te stimuleren met leeftijdgenoten in het buitenland via uitwisselingsprogramma's met bijzondere aandacht voor kansengroepen. Brussel kan en moet daarbij een ontmoetingsplek worden tussen Vlaamse, Brusselse en Europese jongeren.

De relatie tussen cultuur, onderwijs en jeugd ligt de minister na aan het hart. Waar onderwijs gericht is op het bijbrengen van kennis en feiten, stimuleert cultuur jongeren om zekerheden los te laten en creatief om te gaan met die kennis. Cultuur leert bij uitstek omgaan met verschillen. En de generatie Vlamingen van morgen zal diverser zijn dan die van vandaag. De minister wil kinderen en jongeren culturele ruimte geven door meer kinderen en jongeren te laten deelnemen aan het bestaande cultuureducatieve aanbod, onder meer door het creatieve gebruik van digitale media en 'gaming' te stimuleren, door de relatie tussen cultuureducatie op school en buiten de school te versterken.

Jeugd- en jongerencultuur wordt een prioriteit voor het lokale jeugdbeleid. Door deze prioriteit kiest de minister ervoor om steden en gemeenten te stimuleren om rekening te houden met de jeugd- en jongerencultuur in de zo breed mogelijke zin van het woord. Hij wil kinderen en jongeren ruimte geven om levensbreed te leren door de relatie tussen jeugdwerk en onderwijs in het kader van de brede school te versterken. Hiermee wil hij werk maken van netwerkscholen, die ingebed zijn in de buurt en in het sociaaleconomische weefsel, en die van daaruit nauw samenwerken met de ouders, de buurt, het verenigingsleven, opvoedingsondersteuning, jeugdhulp, culturele centra enzovoort.

De bedoeling is meervoudig, net zoals het perspectief dubbel is. Vanuit onderwijs oogpunt is een grotere betrokkenheid van ouders en buurt heilzaam voor de schoolloopbaan van kinderen en jongeren. Voor de ouders kan het letterlijk dichterbij elkaar brengen van school en vrije tijd een verlichting betekenen van hun taken. Voor kinderen en jongeren zelf, het perspectief van deze beleidsnota, biedt het kansen om een breed spectrum van talenten te ontdekken en te ontwikkelen. De minister beschouwt het als zijn taak om die verwachtingen te verzoenen.

Kinderen en jongeren hebben zowel hun eigen autonome plekken nodig, als hun stuk van de publieke ruimte. De minister wil kinderen en jongeren ook fysieke ruimte geven door hen onder andere respectvol te laten spelen in de groene ruimte en door aandacht te blijven vragen voor veilige en toegankelijke jeugdinfrastructuur. Prioriteit in het kader van het lokaal jeugdwerkbeleid is het recht van kinderen en jongeren op een veilige ruimte.

De groei van het buitengewoon onderwijs, van de wachtlijsten in de geestelijke gezondheidszorg en bijzondere jeugdzorg, de toenemende medicalisering van kinderen en jongeren wijzen op een toenemende complexiteit van het jong zijn, en dus ook van de complexiteit van het opvoeden van wie jong is. Jeugdbeleid kan niet los worden gezien van een welzijnsbeleid ten aanzien van kinderen en jongeren. Als minister van Jeugd wil de heer Smet kinderen en jongeren ruimte geven voor welbevinden. Het jeugdwerk kan hierin een eigen rol spelen.

Er kan geen vooruitgang in het jeugdbeleid worden geboekt zonder een doeltreffende coördinatie met andere sectoren. Omgekeerd kan het jeugdbeleid bijdragen aan vooruitgang op gebieden zoals gezinsbeleid, onderwijs, gelijkheid van vrouwen en mannen, werkgelegenheid, huisvesting en gezondheidszorg. Minister Smet zal samen met alle andere leden van de Vlaamse Regering het derde Vlaams Jeugdbeleidsplan vorm geven en uitvoeren. In hun naam nodigt hij het jeugdwerk, kinderen en jongeren zelf, uit om hun ervaringen

gen en belevingen een plaats te geven in het beleid van de Vlaamse Regering. Toekomst maken we samen, aldus de minister.

Hij wijst erop dat een derde van onze samenleving jonger is dan dertig. Kinderen en jongeren tellen dus letterlijk mee. Meetellen betekent dat alle kinderen en jongeren kansen moeten krijgen om mee te bouwen aan die samenleving. De minister gelooft in de maakbaarheid van de samenleving. Als Vlaams minister van Jeugd wil hij de kinderen en jongeren van Vlaanderen en Brussel de ruimte geven om mee te bouwen aan het toekomstproject 2020.

In een ruimer perspectief zal hij in naam van de Vlaamse Regering met de jongeren een jongerenpact afsluiten waarbij toekomstgericht wordt gekeken naar maatschappelijke thema's als solidariteit tussen de generaties, talentontwikkeling, creativiteit, engagement en uitdagingen gekoppeld aan diverse vormen van risicogedrag. Hij wil het eerder over een engagementsverbintenis van civisme hebben, waarbij jongeren ruimte krijgen – de rode draad doorheen deze beleidsnota – om verantwoordelijkheid op te nemen voor hun eigen daden, voor elkaar, voor de jongere en misschien zelfs voor de oudere generaties.

De minister wil hierover het komende jaar een dialoog opzetten met zoveel mogelijk jongeren in Vlaanderen en Brussel. Als de Vlaamse Regering een maatschappelijk engagement vraagt aan jongeren, moet ze die jongeren een perspectief bieden: een perspectief van kansen op goed onderwijs, op werk, op gelukkig zijn.

II. ADVIES VAN DE VLAAMSE JEUGDRAAD OVER DE BELEIDSNOTA JEUGD 2009-2014

1. Toelichting van het advies door de heer Rob De Donder, coördinator van de Vlaamse Jeugdraad

De heer *Rob De Donder* stelt dat de Vlaamse Jeugdraad enorm nieuwsgierig was naar de beleidsnota Jeugd van de nieuwe minister, na de vruchtbare samenwerking met voormalig minister van Jeugd Bert Anciaux.

Op het moment dat een nieuwe minister aantreedt, rijst de vraag: wat is die van plan? Zal hij het beleid van zijn voorganger voortzetten of nieuwe dingen doen? De beleidsnota Jeugd heeft de heer De Donder daarop een antwoord gegeven. Het is een combinatie van beide. Er worden dingen voortgezet en er worden nieuwe klemtonen gelegd. Dat is een goede zaak.

De commissieleden hebben het advies van de Vlaamse Jeugdraad ontvangen. De heer De Donder zal er een korte samenvatting van geven. Het advies wordt mee onderschreven door de Sectorraad Sociaal Cultureel Werk. De heer De Donder is heel blij met de steun van zijn 'volwassen broeders'.

De eerste strategische doelstelling in de beleidsnota Jeugd gaat over de ondersteuning van het jeugdverenigingsleven. De heer De Donder noemt het heel interessant en ook zeer terecht dat de minister van Jeugd daarmee begint. Hij is zeer tevreden dat er gewerkt zal worden aan het belangrijke decreet voor het Vlaams jeugdbeleid. De minister van Jeugd zal het evalueren en aanpassen. Er is al een geanimeerde discussie in de commissie over gevoerd, wat aangeeft dat het absoluut nodig was.

Voor het lokale niveau is de Vlaamse Jeugdraad zeer tevreden dat de minister van Jeugd aangeeft dat hij de subsidielijnen naar de jeugdsector maximaal wil vrijwaren. Dat is een goede zaak omdat er een grote ongerustheid heerst. Die ongerustheid is gecreëerd door de discussies over planlastvermindering en de expliciete aankondiging van het afschaffen

van de lokale jeugdbeleidsplannen. Dat was in het verleden een belangrijk kader voor de subsidiëring van de jeugdsector op lokaal niveau. De Vlaamse Jeugdraad zal de minister regelmatig herinneren aan zijn belofte.

De minister heeft het gehad over de regel- en planoverlast voor verenigingen en vrijwilligers. De heer De Donder bevestigt dat dat een oud zeer is, dat nog niet is opgelost. De minister geeft aan dat hij daarvoor in zijn beleidsnota een inventaris wil opmaken, maar er ligt al een inventaris. De Vlaamse Jeugdraad zou liever een actieplan met verbeteracties zien in plaats van te blijven inventariseren.

Minister Smet wil dwarsverbindingen leggen tussen Jeugd en Gelijke Kansen. Die verbindingen zijn interessant. De heer De Donder vraagt uitdrukkelijk aan de minister om zich niet te beperken tot de doelgroepen die onder zijn domein Gelijke Kansen vallen. Hij hoopt dat de doelgroepen van integratie, inburgering en armoede even veel aandacht krijgen.

De tweede strategische doelstelling gaat over competentie. De Vlaamse Jeugdraad is daar erg opgetogen over. Minister Smet geeft aan dat hij in de toekomst vorm wil geven aan een sectoroverschrijdend competentiebeleid voor jonge mensen. De ervarings- en competentieopbouw van jongeren in de deelsectoren wordt meegenomen. Niet alleen arbeid en onderwijs maar ook vrije tijd worden opgenomen. Dat komt tegemoet aan de recente ontwikkelingen in de jeugdsector en het jeugdbeleid.

De derde strategische doelstelling heeft alles te maken met de participatie en inspraak van jongeren. Die zijn van groot belang voor de Jeugdraad, die dan ook zeer tevreden is dat de minister zijn jeugdbeleid wil afstemmen op de noden van kinderen en jongeren, want anders zou het natuurlijk geen jeugdbeleid zijn. De Vlaamse Jeugdraad is blij dat de minister absoluut de garanties geeft voor de lokale inspraak van kinderen en jongeren.

De heer De Donder heeft in de beleidsnota Binnenlands Bestuur gelezen – wat ook in het regeerakkoord staat – dat de kans zeer groot is dat de lokale jeugdbeleidsplannen worden afgeschaft. Er wordt zelfs vermeld dat dit geïntegreerd zal worden in een masterplan. Daar is de Vlaamse Jeugdraad ongerust over. Als hij één garantie wil vragen, naast de vrijwaring van de jeugdsector, dan is het wel de voortzetting van de lokale inspraak van jongeren. Hij is heel benieuwd hoe de minister daar vorm aan gaat geven.

De Vlaamse Jeugdraad blijft evenwel een beetje op zijn honger over het Vlaamse beleid. In de beleidsnota Jeugd vindt de Vlaamse Jeugdraad geen grote ambitie terug om de Vlaamse ministers te stimuleren om de participatie en inspraak van jongeren te verzekeren op andere domeinen. Dat was nochtans de verwachting van de Vlaamse Jeugdraad. Uit het betoog van de minister is al wat meer duidelijk geworden, maar dat staat niet in de nota.

Hetzelfde geldt voor het statuut dat de minister geeft aan formele participatiestructuren voor kinderen en jongeren op Vlaams niveau. De heer De Donder merkt een grote interesse daarin, maar absoluut geen uitgewerkt beleid. Ook de samenwerking met de Vlaamse Jeugdraad wordt niet vermeld of uitgediept in de nota. De spreker stelt dat hij dat niet gewoon is.

Cultuureducatie is een zeer waardevol concept. Het verheugt de Vlaamse Jeugdraad dat de minister daar een apart hoofdstuk aan wijdt. In het verleden heeft de Vlaamse Jeugdraad immers meermaals gezegd dat er niet zoiets is als een domeinoverschrijdend cultuureducatief beleid. De minister van Jeugd wil daar werk van maken, samen met de minister van Cultuur, wat het nog veel interessanter maakt.

Ook op het lokale niveau is er aandacht voor cultuur voor kinderen en jongeren. De prioriteit jeugd- en jongerencultuur binnen de lokale jeugdbeleidsplanning is daar een voorbeeld van. De Vlaamse Jeugdraad is daar enthousiast over, maar heeft nog een lichte reserve bij de uitwerking. De spreker hoopt dat het geen containerbegrip wordt, en dat er niet allerhande acties in terechtkomen die al gepland waren. Op korte termijn komt daarover een advies van de Vlaamse Jeugdraad.

De vijfde strategische doelstelling heeft de interessante titel ‘levensbreed leren’. Dat gaat in eerste instantie over de vormgeving van brede scholen, maar dat is wel een heel beperkte uitwerking van levensbreed leren. Het moet volgens de Vlaamse Jeugdraad over veel meer gaan. Het zou heel interessant zijn om de link te leggen met competentie. Het verheugt de Vlaamse Jeugdraad dat de minister de komende jaren werk wil maken van het concept levensbreed leren, maar betreurt dat hij dat vooral wil doen aan de hand van projectmatige stimulansen. De Vlaamse Jeugdraad vindt het stilaan tijd voor een structureel beleid, na een tijdlang experimenteren met levensbrede scholen.

Het volgende hoofdstuk gaat over fysieke ruimte. De Vlaamse Jeugdraad is blij met de brede invulling daarvan. In dat hoofdstuk gaat veel aandacht naar de afstemming met Mobiliteit en Ruimtelijke Ordening. Die samenwerking is zeer waardevol. Alleen is het spijtig dat dit niet kan worden teruggevonden in de beleidsnota’s van Mobiliteit en Ruimtelijke Ordening. Een betere afstemming is nodig.

De brandveiligheid van jeugdinfrastructuur is een prioriteit van het lokaal jeugdbeleid. De Vlaamse Jeugdraad is er samen met de jeugdsector zeer tevreden mee dat de minister van Jeugd dit heeft aangekondigd: het blijft een pijnpunt in het lokale jeugdwerk.

Ook de zonevreemdheid en de subsidiëring van jeugdverblijven blijven een pijnpunt. De heer De Donder is tevreden dat de minister een bestaand actieplan rond jeugdverblijven zal uitvoeren. Heel wat analyses vanuit de sector kunnen hem daarin ondersteunen. De oprichting van een taskforce is hier een evidentie.

Heel veel acties richten zich op het welbevinden van kinderen en jongeren. Hier wordt een link gelegd tussen jeugdbeleid en welzijnsbeleid. Er ontbreekt in de beleidsnota Jeugd echter een algemene afstemming op het bevoegdheidsdomein Welzijn, vooral als het gaat om preventie van ‘onwelzijn’. Hetzelfde geldt met betrekking tot de gezondheidsdoelstellingen. De beleidsnota Welzijn (*Parl. St. Vl. Parl. 2009-10, nr. 191/1*) nodigt de minister uit om daar uitvoering aan te geven, maar dit is niet terug te vinden in de beleidsnota Jeugd.

Het laatste hoofdstuk over inclusief en integraal jeugdbeleid is uitermate belangrijk. Het gaat over dwarsverbanden tussen de beleidsdomeinen. Ook de minister heeft daar veel belangstelling voor en schuift zichzelf terecht naar voren als coördinator met betrekking tot de implementatie van het Kinderrechtenverdrag. Het is goed dat dit expliciet is opgenomen. Ook als coördinerend minister voor het Vlaams Jeugdbeleidsplan zet hij het beleid van zijn voorganger voort. Dat is zeer waardevol.

In de beleidsnota ontbreken een aantal ambities met betrekking tot het Vlaams Jeugdbeleidsplan. De Vlaamse Jeugdraad schreef daar een advies over. De Vlaamse Jeugdraad verwacht dat het Vlaams Jeugdbeleidsplan probleemoplossend en vernieuwend zal werken, participatief wordt opgebouwd en heel concreet zal zijn, inclusief afspraken met ministers. De mondelinge toelichting van de beleidsbrief bevatte meer geruststellende boodschappen dan in de beleidsnota kunnen gelezen worden: daarin komen die ambities onvoldoende uit de verf. Ook met betrekking tot de dwarsverbanden met andere beleidsdomeinen wordt een heel goede aanzet gegeven in de richting van de andere ministers, maar de medewerking aan het Vlaams Jeugdbeleidsplan ontbreekt toch nog in veel

beleidsnota's. Zo ontbreekt de medewerking vanuit Werk ten aanzien van Jeugd. Die medewerking is in elk geval op papier nog niet gerealiseerd.

Ook in andere beleidsnota's Leefmilieu, Natuur, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Integratie, Toerisme, Werk, Mobiliteit en Ruimtelijke Ordening zijn er geen verwijzingen naar de beleidsnota Jeugd. Die zijn er wel als het gaat over Armoede, Cultuur, Sport, Welzijn, Media: dat zijn gelukkig grote bevoegdheidsdomeinen. De verwijzingen zijn er gelukkig ook in de bevoegdheden van minister Smet zelf: Gelijke Kansen, Onderwijs, Brussel.

In het slotwoord van de beleidsnota Jeugd is er aandacht voor de uitwerking van een jongerenpact. Dat stond ook in het regeerakkoord. De Vlaamse Jeugdraad vindt dat zeer waardevol maar betreurt wel dat dit niet in een doelstellingenkader is opgenomen. Het is toch gek om dat in een slotwoord te formuleren.

In de regelgevingsagenda wordt aangekondigd dat er twee decreten zullen worden aangepast: het decreet Vlaams Jeugdbeleid en het decreet Lokaal Jeugdbeleid, met daarin ook een timing. De heer De Donder heeft vragen over de timing. Zo wordt aangekondigd dat het decreet Lokaal Jeugdbeleid zal worden geëvalueerd en aangepast in 2011. Maar 2012 is al een lokaal planningsjaar. De spreker hoopt dat de analyses en aanpassingen niet te laat zullen komen, want het is belangrijk dat er lokaal tijdig van start kan worden gegaan. Verwacht wordt dat de oefening voor het decreet Vlaams Jeugd- en Kinderrechtenbeleid wordt gemaakt in 2012. De landelijke jeugdorganisaties die erkend en gesubsidieerd worden, zijn echter al volop bezig met de planning in 2011. Het is dan ook heel belangrijk dat er een goede afstemming gebeurt op de planningsdynamieken binnen de sector.

Als samenvatting stelt de heer De Donder dat de Vlaamse Jeugdraad zeer enthousiast is ten aanzien van de aandacht voor de jeugdsector. Een aantal garanties voor het lokale niveau zijn toch wel heel belangrijk in tijden van planlastvermindering en afschaffingen allerhande van jeugdbeleidsplannen. Hij is ook zeer tevreden over de garanties inzake de lokale jeugdparticipatie en over de eerste aanzetten die worden gegeven in verband met een domeinoverschrijdend jeugdbeleid.

De heer De Donder vindt wel dat de ambities in verband met het Vlaams Jeugdbeleidsplan nog sterker kunnen benadrukt worden. Ook het participatiebeleid op het Vlaamse vlak kan sterker uitgewerkt worden. Ten slotte mist de Vlaamse Jeugdraad toch wel een garantie als het gaat over het lokaal jeugdbeleid, namelijk de garantie dat lokaal ook werk wordt gemaakt van het integraal jeugdbeleid, waarbij beleidsdomeinen met elkaar verbonden zijn. Die vindt de spreker niet terug in de beleidsnota.

2. Vragen van de commissieleden en antwoord van de Vlaamse Jeugdraad

De heer *Chokri Mahassine* stelt vast dat de algemene opmerking van de Vlaamse Jeugdraad is dat heel wat zaken worden aangeraakt, maar nog niet echt geconcretiseerd. Daarnaast is er iets te weinig of zelfs geen afstemming met bepaalde beleidsdomeinen. De vraag is echter of een beleidsnota heel concreet moet zijn. Misschien kunnen de jaarlijkse beleidsbrieven meer duidelijkheid verschaffen. Bij het concretiseren van de wetgeving kan ook rekening worden gehouden met de planning van de jeugd. Dat is ook al een vorm van participatie en inspraak.

De heer *Rob De Donder* merkt op dat in de beleidsnota een aantal punten heel concreet worden uitgewerkt en andere niet. Dat leidt er ook toe dat de Jeugdraad ingaat op die concrete punten. Hij is ervan overtuigd dat de minister een goede invulling wil geven aan bepaalde zaken. Als bepaalde punten worden aangeraakt, wil de spreker daar echter al heel graag op ingaan.

De heer *Chokri Mahassine* gaat verder in op de inspraak van de jeugdraad op het Vlaamse en lokale niveau. Hij vindt de naam ‘Vlaamse Jeugdraad’ nergens bij deze inspraakorganen terug. Hij vraagt of er bepaalde zaken niet in staan die de Vlaamse Jeugdraad toch wel belangrijk vindt.

De heer *Rob De Donder* is ervan overtuigd dat op Vlaams niveau de Vlaamse Jeugdraad als participatieve partner niet de enige partner is. Een minister van Jeugd kan bij de opmaak van een Vlaams Jeugdbeleidsplan wel wat meer doen, zoals analyses en onderzoek erbij halen. Anderzijds heeft het volgens de heer De Donder wel een groot symbolisch gehalte en is het een minimaal engagement om de samenwerking met de Vlaamse Jeugdraad expliciet te vermelden.

De heer De Donder komt ook terug op de ontbrekende thema's. De Vlaamse Jeugdraad heeft wat dat betreft twee thema's vermeld in zijn advies. Ten eerste: wonen. In het advies van de Vlaamse Jeugdraad is expliciet vermeld dat er geen acties terug te vinden zijn over wonen en woongelegenheid voor jonge mensen. Hij erkent dat de minister van Jeugd dat niet alleen kan, maar hij noemt het een belangrijk thema om mee te nemen in bijvoorbeeld het Vlaamse Jeugdbeleidsplan. Ten tweede wordt ook het thema werk maar heel beknopt aangehaald, namelijk aan de hand van het platform voor jonge werklozen. Dat verhaal had volgens de heer De Donder mooier en uitgebreider kunnen zijn. Een afstemming met de minister van Werk had daarin ook zeer interessant kunnen zijn.

Concluderend noemt de heer De Donder de beleidsnota een heel goede aanzet tot een integraal jeugdbeleid. Hij vindt er heel wat interesse in terug om dwarsverbindingen te leggen, al moeten een aantal engagementen nog wat sterker worden uitgesproken en afgesproken met de collega-ministers.

De heer *Chokri Mahassine* informeert of de heer De Donder in de beleidsnota niet te weinig punten heeft teruggevonden waarbij wordt verwezen naar jonge mensen uit etnisch-culturele minderheden.

De heer *Rob De Donder* bevestigt dat. Er wordt hier en daar wel naar verwezen, en men kan het onder een aantal zaken wel begrijpen als impliciet aanwezig, maar de expliciete uitspraak om werk te maken van een goed jeugdbeleid voor jongeren van andere etnische afkomst staat er niet in. De doelgroepen die onder het beleidsdomein Gelijke Kansen vallen, zoals holebi's, staan dan weer wel heel nadrukkelijk vermeld. De Vlaamse Jeugdraad heeft op dat vlak ook een aanbeveling gedaan aan de minister om expliciet de ambitie te formuleren rond een tweesporenbeleid op dat vlak: aan de ene kant de erkenning van organisaties die rond specifieke doelgroepen werken, en aan de andere kant het stimuleren van de brede jeugdsector inzake de toegankelijkheid voor diverse doelgroepen. Dat tweesporenbeleid vindt de heer De Donder niet expliciet terug in de beleidsnota. Het wordt wel hier en daar aangeraakt, en dus is de spreker ervan overtuigd dat de minister daar zelf erg in geïnteresseerd is. Enkel op basis van de beleidsnota weet men echter niet in welke richting dat gaat.

De heer *Chris Janssens* informeert of de Vlaamse Jeugdraad suggesties heeft voor de nieuwe minister om de samenwerking de komende jaren concreet uit te werken.

De heer *Rob De Donder* stelt dat de kerntaken van de Vlaamse Jeugdraad omschreven zijn in het decreet Vlaams Jeugdbeleid. Enerzijds is de raad de formele vertegenwoordiger van kinderen, jongeren en hun organisaties, anderzijds heeft de raad een formele adviesopdracht naar de hele regering over verschillende beleidsdomeinen. Het is een beleidsoverschrijdende adviesraad waarbij de minister van Jeugd een eerste en heel belangrijk aanspreekpunt is.

In het verleden was er een goede verstandhouding tussen de minister van Jeugd en de Vlaamse Jeugdraad. Hoewel men het niet altijd eens was, werd steeds open en direct gecommuniceerd. De Vlaamse Jeugdraad was erg geïnteresseerd in de ambities van de minister, en de minister was heel geïnteresseerd in de percepties van de Vlaamse Jeugdraad. De heer De Donder zou deze situatie graag ook in de toekomst bereiken. Hij verwacht dat de minister de decreten en uitvoeringsbesluiten niet voor de neus van de Vlaamse Jeugdraad legt, maar dat van bij de conceptuele fase onmiddellijk wordt gehoord wat de Vlaamse Jeugdraad daarvan vindt. De Vlaamse Jeugdraad is niet alleen een organisatie, het is ook een systeem met een algemene vergadering en verschillende deelstructuren waarin de hele jeugdsector, kinderen en jongeren uit verschillende achtergronden, op verschillende beleidsdomeinen elkaar ontmoeten. De minister en het parlement mogen dus rekenen op een goed analyse- en adviesvermogen van de Vlaamse Jeugdraad.

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* wijst erop dat jeugdbeleid een transversaal gegeven is zodat de Vlaamse Jeugdraad alle beleidsnota's heeft moeten screenen om na te gaan of wat in de beleidsnota Jeugd staat, ook terugkomt in de andere beleidsnota's. Ze feliciteert de Vlaamse Jeugdraad voor de grondige wijze waarop hij dat heeft gedaan. Zelf verwijst ze naar de Gezinsbond die naar aanleiding van 20 jaar Kinderrechtenverdrag werk wil maken van ecologische kinderrechten. Er wordt zijdelings in het Kinderrechtenverdrag verwezen naar het belang van een gezonde leefomgeving en het recht voor kinderen daarop. Dat is verder niet geconcretiseerd. De Gezinsbond is er voorstander van om dat in te schrijven in het Kinderrechtenverdrag. Ze informeert naar het standpunt van de Vlaamse Jeugdraad daaromtrent.

De heer *Rob De Donder* vindt deze verwijzing erg interessant. De Vlaamse Jeugdraad heeft nog niet de kans gehad iets te doen met de ecologische kinderrechten, want het concept ervan is nog erg vaag. De Vlaamse Jeugdraad is bereid het punt mee te nemen bij de uitwerking van het Vlaams Jeugdbeleidsplan en ontvangt hier graag meer informatie over.

III. ALGEMENE BESPREKING VAN DE BELEIDSNOTA JEUGD

1. Standpunt van de heer Chris Janssens

De heer *Chris Janssens* betreurt dat de beleidsnota op vele punten nogal vaag blijft. Ook VVSG (Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten) uit de kritiek dat de beleidsnota zich verschuilt achter het nieuwe Vlaams Jeugdbeleidsplan en geen verdere accenten legt. De beleidsnota houdt het inderdaad vaak bij verwijzingen naar het Jeugdbeleidsplan of zelfs een Jongerenpact. Hoe zullen die omgezet worden in beleid?

Vlaams Belang moedigt maatregelen aan om de cultuurbeleving bij jongeren te stimuleren, een oplossing voor de zonevreemde jeugdverblijven uit te werken en brandveiligheid van jeugdinfrastructuur te bevorderen.

De jongerenwerkloosheid stijgt sterk, sterker dan de werkloosheid bij ouderen. Ook jongeren met een diploma hoger onderwijs vinden moeilijker werk. Desondanks besteedt de minister van Werk in zijn beleidsnota weinig aandacht aan de jeugdwerkloosheid. Het lid vraagt de minister er bij zijn collega op aan te dringen om van de jeugdwerkloosheid een prioriteit te maken. Zal de minister met zijn collega van Onderwijs samenwerken voor het platform waar jonge werklozen het woord nemen?

Het lid pleit voor activerende maatregelen voor werkloze jongeren. Werk is immers de beste dam tegen armoede en sociale uitsluiting.

In de vorige regeerperiode was er de campagne 'Samen Vereenvoudigen'. Waarom wil de minister nu opnieuw een inventaris maken van de plannen en regels voor lokale vrij-

willigers en verenigingen? Was de vorige campagne een maat voor niets? De Vlaamse Jeugdraad vindt dat er voldoende geïnventariseerd is en dat het tijd is voor actie.

De minister toont zich een koele minnaar van formele participatiestructuren als jeugdraden. Zo die op objectieve en representatieve wijze samengesteld worden, zijn ze nochtans sterke instrumenten voor het betrekken van de jeugd bij het beleid. Zal de minister de jeugd raden evalueren? Hoe zal hij de adviesorganen bij het beleid betrekken?

De coördinator van de Vlaamse Jeugdraad uitte zijn bezorgdheid omdat de lokale inspraak in de beleidsnota Binnenlands Bestuur (*Parl. St. Vl. Parl. 2009-10, nr. 201/1*) beknot wordt. Is de minister het daarmee eens? Zo ja, wat zal hij eraan doen?

Vlaams Belang dringt aan op structurele, financiële maatregelen om de jeugdinfrastructuur aan te passen aan de hedendaagse normen en verwachtingen. De partij pleit voor een geïntegreerd jeugd beleid zodat vooral lokale besturen beleidsplannen uit diverse sectoren en van andere beleidsniveaus beter op elkaar kunnen afstemmen.

De media hebben het bij jonge criminelen steevast over jongeren. Het wangedrag wordt daarbij geprojecteerd op alle kinderen en jongeren terwijl de meeste zich wel correct gedragen. De minister kan de media aansporen tot enige nuance.

De heer Janssens mist in de beleidsnota maatregelen tegen druggebruik en onveiligheid. Het druggebruik neemt toe en start op steeds jongere leeftijd, desondanks plant de minister blijkbaar geen gerichte preventiecampagnes tegen druggebruik. Drugspreventie zou nochtans voor de minister en de regering een prioriteit moeten zijn.

Jongeren worden in toenemende mate geconfronteerd met onveiligheid: amokmakers op fuiven, drughandelaars, 'steaming' en afpersing door leeftijdgenoten. De hoofdoorzaak is dat minderjarige criminelen zich nog al te vaak onaantastbaar wanen. Een jeugdsanctierecht zou heel wat problemen wegnemen, maar ook op dit vlak, zoals in vele andere, heeft het Vlaams Parlement geen bevoegdheid.

2. Standpunt van de heer Chokri Mahassine

De heer *Chokri Mahassine* herinnert eraan dat hij minister Muylers een vraag had gesteld over de jeugdverblijven. Er zou een taskforce moeten worden geïnstalleerd. De problematiek aangaande ruimtelijke ordening moet worden bekeken. Tijdens de vorige legislatuur heeft de minister van Ruimtelijke Ordening een circulaire verzonden die het tegenovergestelde bevatte van wat daarvoor betracht werd, namelijk ervoor zorgen dat de jeugdverblijven in de blauwe zones niet onreglementair zouden zijn. De heer Mahassine leest nergens of de taskforce bijeen zal komen om er iets aan te doen. Hij heeft geen definitief antwoord gekregen van minister Muylers, dus oppert hij dat het aan de minister van Jeugd is om daar eventueel werk van te maken.

3. Standpunt van mevrouw Elisabeth Meuleman

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* verwijst naar pagina 17 van de beleidsnota. De minister geeft daar aan dat hij ook de minder gestructureerde vormen van jeugdwerk en van ontmoeting en tijdelijke vormen van engagement wil ondersteunen. Dat blijkt ook uit het feit dat hij een prioriteit wil maken van jeugd- en jongerencultuur. Mevrouw Meuleman vermoedt dat het vrij moeilijk zal zijn om dat te realiseren en vraagt hoe minister Smet dat wil aanpakken.

Mevrouw Meuleman deelt de bezorgdheid van de heer Janssens: jongeren liggen inderdaad wakker van werk. De jongerenwerkloosheid moet in tijden van economische crisis een absolute prioriteit zijn. De spreker vraagt zich af of de minister naast het platform

voor jonge werklozen nog initiatieven wil nemen. Ze noemt het probleem van tijdelijke jobs. Veel jongeren verzeilen in tijdelijke betrekkingen en worden niet begeleid. Ze vraagt dat de minister samen met zijn collega ook daaraan iets zou doen.

Werk wordt nog zijdelings vermeld in de beleidsnota Jeugd, maar wonen is volgens mevrouw Meuleman totaal afwezig. Jongeren komen door een beperkt aanbod aan sociale woningen vaak op de privémarkt terecht. De woningen zijn zeer duur en zeker de huurwoningen hebben een lagere kwaliteit. Een steeds groter aandeel in het budget van jongeren gaat naar wonen. Mevrouw Meuleman informeert of minister Smet ideeën heeft om kwaliteitsvol wonen ook voor jongeren betaalbaar te maken.

4. Standpunt van mevrouw Danielle Godderis-T'Jonck

Mevrouw *Danielle Godderis-T'Jonck* meldt dat het voor N-VA belangrijk is dat jongeren volwaardig kunnen participeren in diverse besluitvormingsprocessen, dus niet alleen over jeugdthema's. Het participatief onderzoek, de inspraakmethodieken, de maatregelen voor directe beleidsinspraak voor kinderen en jongeren en de enquête over het Vlaams Jeugdbeleidsplan, zijn in dit kader goede initiatieven.

De afdwingbare rol van de jeugdraden in het gemeentelijk beleid en brede lokale jeugdparticipatie zijn voor N-VA kernpunten. Op Vlaams niveau speelt de Vlaamse Jeugdraad een belangrijke rol. N-VA pleit voor een geïntegreerd jeugdbeleid zowel op Vlaams als gemeentelijk niveau. Inspraak van en overleg met jongeren moet een natuurlijke reflex zijn bij alle beleidsverantwoordelijken. Het is dan ook goed dat de minister zich voorneemt een partnerschap af te sluiten met de andere ministers en sectoren. Het voornemen om met de andere ministers het derde Vlaams Jeugdbeleidsplan vorm te geven en uit te voeren is eveneens welkom.

N-VA is voorstander van een enkelspoorbeleid in het jeugdwerk. Jongeren van allochtone afkomst moeten meer betrokken worden bij het reguliere jeugdwerk, de sportclubs en de culturele centra. Dat zal de integratie bevorderen. Niet de etnische groep maar samen jong zijn is het uitgangspunt. Hoe ziet de minister dat?

Ruimte en vrijheid staan niet los van verantwoordelijkheid. De beleidsnota benadrukt dus terecht ook de verantwoordelijkheid van de jongeren.

Aangepaste en veilige jeugdinfrastructuur is noodzakelijk. Gemeenten durven vaak niet nagaan of jeugdlokalen voldoen aan de brandveiligheidsnormen uit vrees de lokalen te moeten sluiten. Dergelijke struisvogelpolitiek is nefast: eigen brandveilige en toegankelijke jeugdlokalen zijn basisvoorwaarden van het jeugdbeleid.

N-VA wil een grondige evaluatie van het derdebetalersysteem in het kader van de billijke vergoeding. Dat biedt een goede basis maar is niet aangepast aan de specificiteit van de jeugdsector. Op basis van de evaluatie kan het systeem dan aangepast worden. Wat denkt de minister daarover?

Wanneer zal de minister de verschillende besturen uitnodigen om creatief na te denken over een goed evenwicht tussen gemeenschappelijke doelstellingen en lokale autonomie, tussen een vermindering van plannen en meer en duurzamere inspraak voor kinderen en jongeren?

Buiten spelen is in Vlaanderen niet evident meer, vooral oudere jongeren worden vaak als overlast beschouwd. Hoe zal Vlaanderen het lokale niveau stimuleren om meer (open) ruimte vrij te maken voor kinderen en jongeren?

5. Standpunt van mevrouw Sabine Poleyn

Mevrouw *Sabine Poleyn* stelt dat CD&V tevreden is over de inhoudelijke klemtonen van de beleidsnota. De partij betreurt wel dat er weinig dwarsverbindingen zijn tussen het beleidsdomein Jeugd en de andere Vlaamse bevoegdheden. Dat is een voorwaarde voor een categoriaal jeugdbeleid. CD&V vraagt de minister om op elk domein de belangen van de jongeren te verdedigen, zeker op vlak van de hardere gewestmateries zoals Leefmilieu, Ruimtelijke Ordening, Natuur en Mobiliteit.

De minister geeft de indruk het verband tussen het jeugdbeleid en het diversiteits- en gelijkheidsbeleid te eng te bekijken. CD&V pleit zoals de Vlaamse Jeugdraad voor een tweesporenbeleid zoals dat in de vorige regeerperiode het geval was: zowel zelforganisaties erkennen als het reguliere jeugdwerk toegankelijk maken. CD&V hoopt dat het Vlaams Jeugdbeleidsplan 2011-2015 de dwarsverbindingen duidelijker maakt. Kan de minister meer informatie geven over het plan en zijn timing? Het lid hoopt dat de minister voldoende aandacht zal besteden aan de participatie van jongeren. Het Jongerenpact komt pas in het slotwoord aan bod. Kan de minister de methodiek en de timing ervan nader toelichten?

Het concept van de brede school is de vorige regeerperiode beperkt gebleven tot de subsidie van een aantal projecten. Het lid vraagt de minister die projecten te evalueren en na te gaan of bepaalde facetten in aanmerking komen voor structurele steun. De expertise van jeugdwerkorganisatie is interessant voor het onderwijs of voor andere sectoren. Door de regelgeving Jeugd mogen zij zich echter enkel bezighouden met de vrije tijd van jongeren. Het beleid zou beter de expertise-uitwisseling waarderen en mogelijk maken. Te strikte grenzen tussen beleidsdomeinen fnuiken dergelijke waardevolle uitwisselingen.

Mevrouw Poleyn vraagt om EVC Oscar tijdig aan te passen aan de evoluties. EVC Oscar werd ontwikkeld door het Steunpunt Jeugd en SoCiuS om de verworven competenties van individuen en organisaties uit het sociaal-cultureel werk meer en beter te waarderen.

Cultuureducatie is heel belangrijk voor het cultuur- en jeugdbeleid. Het komt er vooral op aan de Brusselse structuren beter te laten samenwerken, maar ook de organisaties te laten weten dat er samenwerkingsmogelijkheden met andere beleidsdomeinen zijn.

Het is belangrijk de buitenlandse contacten, onder meer uitwisselingen, niet te beperken tot de studie- of de arbeidsfeer. Het lid vraagt de andere gemeenschappen, ook de ander etnisch-culturele gemeenschappen in eigen land, niet te vergeten.

De taskforce Jeugdverblijven heeft beleidsaanbevelingen gedaan over jeugdverblijven. Het is aan de minister om zijn collega's aan te moedigen die uit te voeren.

Jeugdwerk is de corebusiness van het Vlaams jeugdbeleid. Naast het debat over de grenzen van het jeugdwerk, is een evaluatie van de adviesprocedure nodig. Het terechte voornemen om de bovenbouw van het jeugdwerk performanter te maken, biedt vooral kansen in het kinderrechtendomein.

Is de minister voorstander van Vlaamse normen voor brandveiligheid? CD&V vindt dat dergelijke normen alleen kunnen gelden voor nieuwbouw. Voor oudere lokalen moet er in ieder geval een voldoende lange overgangsperiode zijn. De normen moeten specifiek zijn voor jeugdlokalen en niet zo maar een duplicaat zijn van de normen in andere sectoren. De andere lokale prioriteit jeugdcultuur sluit aan bij de bepalingen van het regeerakkoord maar blijft vaag.

Het lid vraagt de minister voldoende te overleggen met de jeugd-, cultuur- en onderwijssector. Het is goed dat de prioriteit jeugdinformatie geëvalueerd wordt. Nu gebeurt het bijvoorbeeld dat bepaalde uitgaven niet gesubsidieerd worden.

De interne staatshervorming zal gevolgen hebben voor de vrijetijdsbeleidsdomeinen. Voor CD&V is het essentieel dat de sectorale inspraak behouden blijft. De participatieve methode voor het jeugdbeleidsplan is een educatieve methode om jongeren te betrekken bij het beleidsproces. Dat mag niet verloren gaan door een te sterke drang naar administratieve vereenvoudiging. CD&V gelooft sterk in het nut van jeugdraden. Misschien is het wel mogelijk de werking ervan te verbeteren. Jeugdraden blijven echter essentieel, al was het maar als houvast voor de jeugdsector. Belangrijker is dat er ook in de kleinere gemeenten een ambtelijke ondersteuning van de jeugdraden komt. De bepaling in het regeerakkoord dat de sectorale beleidslijnen behouden blijven, is een garantie dat het lokaal jeugdbeleid inhoudelijke klemtonen kan blijven leggen.

CD&V dringt erop aan dat de aanbevelingen uit ‘Samen Vereenvoudigen’, het vereenvoudigingsplan voor het vrijwilligerswerk, geïmplementeerd worden.

6. Standpunt van mevrouw Katrien Schryvers

Mevrouw *Katrien Schryvers* is tevreden dat kinderen die een armoederisico lopen, in de beleidsnota als prioriteit worden beschouwd. Ze pleit voor een actievere en positievere preventieve aanpak van dit probleem, en geeft het voorbeeld van mensen die ambtshalve geschrapt worden uit de bevolkingsregisters, dus niet meer traceerbaar zijn, omdat ze bijvoorbeeld op de vlucht zijn voor gerechtsdeurwaarders. Hun kinderen komen in een precarie situatie terecht. Het komt erop aan die mensen tijdig op te sporen en hen te helpen om uit de armoedecirkel te geraken.

Het lid vraagt de minister om samen met de minister van Welzijn voldoende aandacht te besteden aan de voeding en beweging van kinderen en jongeren. Niet alleen om gezondheidsproblemen te vermijden maar ook om van jongs af aan de juiste levensstijl aan te leren.

De druk die op jongeren gelegd wordt, stijgt. Dat uit zich onder meer in de alarmerend hoge suïcidecijfers: zelfmoordgedachten duiken op steeds jongere leeftijd op. De wachtlijsten in de centra voor geestelijke gezondheid stijgen. Mevrouw Schryvers pleit voor tijdige detectie en doorverwijzing, maar ook voor een betere preventie. Het is nodig om mensen die met jongeren in contact komen, ouders, leerkrachten, jeugdmonitoren enzovoort bewust te maken van het probleem en te wijzen op de signalen. Terzijde haalt het lid aan dat kinderen in echtscheidingsituaties sneller depressief zijn, de gespreksgroepen die ouders leren met de echtscheidingsproblemen van kinderen om te gaan, zijn positief. Maar misschien is het nodig gespreksgroepen voor kinderen en jongeren op te richten.

De druk op alle geledingen van de bijzondere jeugdzorg stijgt, dat heeft eerder te maken met de stijging van het aantal jongeren in een problematische opvoedings situatie dan met het aantal jongeren dat een als misdrijf omschreven feit heeft gepleegd. Jongeren in problematische opvoedings situaties zijn niet in één categorie onder te brengen: het gaat onder meer over jongeren met gedrags- en emotionele stoornissen, met geestelijke gezondheidsproblemen, in een problematische thuissituatie. Hoe zal de minister zijn rol als spreekbuis van kinderen en jongeren in deze vervullen?

Het aantal meldingen van kindermishandeling, voornamelijk van kleine kinderen, peuters en baby's stijgt. Intrafamiliaal geweld aanpakken moet een prioriteit zijn van alle beleidsdomeinen. Op dat vlak is er al heel wat gepresteerd. Zo aanzien politie en parket dit meer en meer als een prioriteit. Het volstaat ook niet de dader te vatten en te straffen, de slacht-

offers moeten worden geholpen, kortom een integrale familieaanpak is nodig. Kleine kinderen zijn niet in staat zelf te laten weten dat er iets fout loopt, daarom komt het erop aan de aangiftebereidheid bij alle actoren te stimuleren.

Het is goed dat de minister zijn beleid wenst te baseren op kennis en feiten. Een jeugdonderzoeksplatform zal de staat van de jeugd opmaken. Kan de minister meer informatie geven over het kenniscentrum Kinderrechten? Hoe zal het zich verhouden tot het Kinderrechtencommissariaat?

Inspraak en informatie van en aan kinderen en jongeren, bieden bij uitstek kans op domeinoverschrijdende aanpak. Inspraak en informatie zijn doelstellingen die algemeen aanvaard worden maar elk bestuur weet hoe moeilijk het is ze te realiseren. Hoe zal de minister daarvoor samenwerken met de Jongeren Advies Centra (JAC)?

Voor het beleidskruispunt Jeugd en Welzijn mist CD&V enkele belangrijke aandachtspunten en expliciteringen, bijvoorbeeld de specifieke beleidsplannen voor kwetsbare jongeren. De intergenerationele aanpak is positief maar weinig concreet. Het lid vraagt de minister die te verduidelijken.

7. Standpunt van de heer Philippe De Coene

De heer *Philippe De Coene* vindt het goed dat de beleidsnota nog niet te veel in details treedt, het nieuwe Jeugdbeleidsplan staat immers op stapel. Het beeld dat de samenleving heeft van jongeren, neigt naar het negatieve. Al te veel leeft het idee dat jongeren overlast creëren. Dat beeld bijschaven is allicht de moeilijkste opdracht van de minister van Jeugd. De minister streeft dan ook terecht naar mentale en fysieke plek voor jongeren in de samenleving.

Het lid somt een aantal belangrijke aandachtspunten van de beleidsnota op: de kinderrechten, het kenniscentrum, participatie, jongeren leren omgaan met informatie en opleiden tot bewuste consumenten. Het is goed dat die aspecten in de eindtermen staan. Onderwijs heeft immers de taak jongeren weerbaar te maken. Elke investering in Jeugd kan misschien een besparing in Welzijn opleveren.

Hoewel het regeerakkoord stelt dat de taskforce Jeugdverblijven zal blijven functioneren, staat er niets over in de beleidsnota voor ruimtelijke ordening. Misschien kan de minister daarover contact opnemen met zijn collega.

Het advies van de Vlaamse Jeugdraad op de beleidsnota is positief, sp.a neemt aan dat de minister de komende regeerperiode de dialoog met die georganiseerde vorm van inspraak ter harte zal nemen. Sp.a beseft dat jeugdbeleid doorheen alle beleidsdomeinen loopt, en hoopt dat de regeringsleden zullen samenwerken om te komen tot een Vlaamse Regering van Jeugd. Slechts dan is een effectief Jongerenpact mogelijk.

IV. ANTWOORD VAN DE MINISTER EN BIJKOMENDE VRAGEN VAN DE COMMISSIELEDEN

Minister *Pascal Smet* is blij met de algemene steun voor de beleidsnota Jeugd. De campagne Samen Vereenvoudigen is eind 2007 doodgebloed, de administratieve overlast voor jeugdverenigingen is echter niet gestopt. De minister zal de inventaris van 2007 niet overdoen, maar wel streven naar een evenwicht tussen spelregels en spelvreugde.

De minister zet zijn praktijk voort om het middenveld tijdig en vanaf het begin bij alle beleidsprocessen betrekken. Daarom wil hij ook met betrekking tot de vereenvoudiging

opnieuw met alle betrokken partijen rond de tafel zitten. Hij wijst erop dat veel administratieve overlast het gevolg is van federale beslissingen. De regering heeft al een waslijst van onderwerpen klaar om betekenis te geven aan het samenwerkingsfederalisme van federaal premier Letermé. De spreker noemt in verband met de jeugdverenigingen: het auteursrecht, de fiscale aftrekbaarheid van jeugdkampen, en de discriminatie van particulieren die een jeugdverblijf verhuren aan verenigingen en niet alleen aan particulieren.

Het actieplan van de taskforce Jeugdverblijven, die werd voorgezeten door het kabinet van de minister van Toerisme, bevat een inventaris van de bedreigingen voor de bestaande centra en acties die daarop inspelen. Het werd in april 2009 aan de Vlaamse Regering voorgelegd en aan het Vlaams Parlement overgemaakt. In de zomer van 2009 heeft Toerisme Vlaanderen de inventaris verder aangevuld en verbeterd op basis van een bevraging van de uitbaters en een aantal gemeenten, waardoor het beeld van de zonevreemde, niet-vergunde jeugdverblijven werd geactualiseerd.

De taskforce en de ambtelijke werkgroep blijven verder bestaan om te zoeken naar de in het regeerakkoord beloofde passende oplossingen. Op initiatief van minister Bourgeois kwam de taskforce al een eerste keer samen op 15 januari 2010. Vervolgens zullen op basis van de werkzaamheden van de ambtelijke werkgroep prioriteiten worden vastgelegd. Ook de administratie Jeugd staat al bijzonder ver in de ondersteuning.

De minister van Jeugd zelf is maar bevoegd voor een heel beperkt deel, al neemt hij zich voor zijn collega's vijf jaar lang aan te sporen. Hij heeft alvast afgesproken met de minister van Welzijn om nauw samen te werken. Terwijl hij zelf bevoegd is voor de subsidiëring van de werking van jeugdverblijven en hostels, is de minister van Toerisme dat voor de subsidiëring van de infrastructuur en de minister van Ruimtelijke Ordening voor de zoning. Ze zullen samen proberen het probleem tijdens deze legislatuur op te lossen.

Minister Smet stelt verder dat ook de vrije tijd van kinderen en jongeren die niet deelnemen aan het jeugdverenigingsleven, doorgaans wel enigszins gestructureerd is. Dat gebeurt door sportclubs, sociale netwerksites en informele ontmoetingsplekken in de stad. Afgezien van de vraag of het beleid moet trachten hen allen direct te bereiken, moet het in elk geval inspelen op de behoeften van kinderen en jongeren om elkaar te ontmoeten. De overheid doet dat door hun ruimte te geven maar ook door te trachten het beeld bij te stellen en de mentaliteit te wijzigen, wat een vaak vergeten taak is van de politiek.

In dat kader organiseert de minister dit jaar een buitenspeeldag, waarin kinderen en jongeren als volwaardige gebruikers van de publieke ruimte naar voren worden geschoven. Doel is zowel zoveel mogelijk jongeren naar buiten te krijgen om te spelen, als steden en gemeenten aan te sporen en te begeleiden tot het aanbieden van de nodige ruimte. Volgens de minister is dat laatste een maatstaf voor de leefbaarheid.

Jongerencultuur is een prioriteit van de lokale jeugdbeleidsplannen 2011-2013. Die keuze werd gemaakt om minder gestructureerde vormen een kans te geven in het jeugdbeleid. Doelen zijn een platform te bieden voor creaties van jongeren, om digitale media en gaming te stimuleren, om fysieke ruimte te creëren voor culturele expressie, om jeugdculturen te detecteren en om tolerantie te scheppen. Bestaande instrumenten die blijven bestaan, zijn de proeftuinen rond participatie, de jaarsubsidies voor educatieve jeugddiensten, en de beurzen voor jongeren in functie van internationaal jeugdwerk.

Wat hangjongeren betreft, wenst de minister samen met zijn collega van Welzijn in het kader van het Jeugdbeleidsplan een beleid te ontwikkelen waarin het beteugelen van overlast gepaard gaat met voldoende prikkels om met deze jongeren ook een positief traject af te leggen en tegelijk de strijd tegen de groeiende onverdraagzaamheid tegen de haast natuurlijke overlast van jongeren en kinderen aan te gaan.

De minister deelt de analyse van de commissieleden over de ernst van de jeugdwerkloosheid en ook zijn collega Muylers doet dat. Als minister van Jeugd kan hijzelf het probleem echter niet rechtstreeks aanpakken. Als minister van Onderwijs kan hij wel zorgen voor goede vorming en opleiding. Hij onderstreept het belang van zowel de voorbereiding op de arbeidsmarkt als de nodige ruimte om jong te zijn, risico's te nemen, te dromen. De minister wil bewust dat dubbele signaal geven.

Wat participatie betreft, ontkent minister Smet dat hij de jeugdraden niet belangrijk zou vinden. Hun werking verschilt van gemeente tot gemeente. Sommige raden werken goed, andere zijn formeler en vinden moeilijk leden. De minister merkt op dat gemeenten die jongeren ernstig nemen, dat niet doen door afgewerkte plannen aan de jeugdraad voor te leggen voor een formeel advies. In echte participatie gaan ontwerpers in dialoog met de jongeren. De minister pleit voor evenwicht.

De minister merkt op dat de voorzitter terecht stelde dat de ideeën rond het Vlaams Jeugdbeleidsplan nog niet concreet zijn aangezien het een plan is dat de minister samen met de jeugdsector wil schrijven. De minister wil ook vanaf het begin samenwerken. Het proces rond het Vlaamse Jeugdbeleidsplan start met het 'JET-congres' van het steunpunt Jeugd. De minister verzekert verder dat hij ook het Jongerenpact niet zal vergeten. Volgens hem is het geen slecht idee om beide te koppelen. De minister verwacht belangrijke stappen in februari.

Verder is hij blij met de steun voor de prioriteit van de brandveiligheid. Hij is op zich niet tegen een eigen Vlaamse regelgeving en wil dat bekijken. Hij is het idee wel genegen om een onderscheid te maken tussen nieuwbouw, verbouwing en bestaande gebouwen, ook al is dat misschien een eigenaardig signaal. Hij pleit in elk geval voor een overgangperiode en voor realistische normen.

Om de nieuwe Vlamingen of Belgen te betrekken, mikt de minister op een tweesporenbeleid. Zowel organisaties van allochtone jongeren zelf als de bestaande jeugdverenigingen moeten daarin gestimuleerd worden, maar het resultaat blijkt niet evident te zijn. Misschien moeten ze meer benaderd worden vanuit een andere leefwereld dan die van de blanke middenklasse, ook al wil de minister daarmee geen verwijt richten naar de jeugdsector. De minister wil dat het jeugdwerk en de overheid nadenken over de vraag waarmee dat precies te maken heeft: de manier van werken, de communicatie, de activiteiten of andere, socio-economische barrières.

Verder is hij blij met de steun voor het onderdeel kinderen en armoede in de beleidsnota, net zoals in de beleidsnota van minister Lieten. Inzake brede school moeten inderdaad verdere stappen gezet worden tijdens deze legislatuur, ook al moet men daarbij uitkijken of iedereen nog wel op hetzelfde spoor zit met dat begrip. De gemeenten spelen een belangrijke rol. De voorbereiding is volop bezig. Wat de dwarsverbindingen betreft, wijst de minister erop dat voor het eerst ook in andere beleidsnota's duidelijker verbanden met Jeugd worden gelegd. Hij zal zijn collega's ook betrekken bij het Jeugdbeleidsplan.

Planlastvermindering is heel belangrijk en wordt samen met de gemeenten aangepakt, met het oog op een evenwicht tussen gemeenschappelijke doelstellingen en lokale autonomie. De minister wil tegelijk minder plannen en meer duurzame, constante inspraak. De minister gaat ervan uit dat sectorale subsidiestromen kunnen blijven bestaan.

Voor de ecologische kinderrechten die door mevrouw Meuleman werden benadrukt, zal de minister onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om dat op te nemen in het Jeugdbe-

leidsplan. Met de opmerkingen van mevrouw Schryvers is hij het over het algemeen eens. Over de detectie van problemen zal hij met zijn collega van Welzijn samenwerken.

Het kenniscentrum Kinderrechten is ontstaan in de Universiteit Gent. De minister wil het als zelfstandig steunpunt ondersteunen. Doel is de kennis over kinderrechten bij overheden en middenveld te verhogen. Verschillende universiteiten zullen erin samenwerken. Het krijgt geen ombudsfunctie. Het Kinderrechtencommissariaat is een parlementaire instelling waarmee hij nauw samenwerkt. Op termijn evalueert de minister de samenwerking en bekijkt of twee instellingen wenselijk zijn.

De evaluatie van het derdebetalersysteem in de jeugdsector moet in de eerste plaats gebeuren door de ministers Schauvliege en Muylers. Minister Smet belooft wel de uitvoering op te volgen. Tot slot verklaart hij zich tevreden met de steun van de commissie en belooft hij een goede samenwerking.

De heer *Chris Janssens* is bang dat zijn vrees over de rompslomp niet volledig ongegrond was. Met de opname in het volgende Jeugdbeleidsplan lijkt de minister de aanpak op de lange baan te schuiven. Eind 2010 is nog lang als men al van in 2007 bezig is. Minister *Pascal Smet* belooft niet te wachten op het plan en vooruit te zullen doen wat vooruit kan gedaan worden. Anderzijds verkiest hij een goede voorbereiding, om te vermijden dat men met niets eindigt. De heer *Chris Janssens* blijft sceptisch.

Wat de jeugdwerkloosheid betreft, noteerde de heer Janssens de verwijzing van de minister naar zijn collega Muylers, maar dat blijkt niet uit diens beleidsnota, die voornamelijk focust op 50-plussers. Het voornemen om de jeugdraden proactief te betrekken bij het beleid, is positief. In Genk heeft het lid echter vastgesteld dat niet-Europeanen weinig of niet deelnemen aan jongerenactiviteiten van het jongerencentrum. Ook oudere allochtonen nemen trouwens weinig aan het culturele leven deel. De heer Janssens meent dat de allochtone gemeenschap op haar verantwoordelijkheid moet gewezen worden. Hij herhaalt nog zijn vraag over campagnes om drugsgebruik tegen te gaan.

Mevrouw *Sabine Poleyn* heeft begrepen dat de bevoegdheden inzake jeugdverblijfscentra verdeeld zijn over verschillende regeringsleden, maar minister Smet is wel hun coördinator. Het lid wil hem steunen bij de aansporing van zijn collega's.

Verder erkent zij het succes van de buitenspeeldag maar zij herinnert er ook aan dat het initiatief oorspronkelijk van de commerciële zender Nickelodeon kwam. Is dit een voorbeeld van een samenwerkingsverband met het oog op een 'common profit' waarnaar de beleidsnota verwijst? Zij roept in dit verband de vraag op of er al niet genoeg prikkels door de commerciële sector aan de jongeren worden gericht. Zelf meent zij dat de Vlaamse overheid, indien mogelijk, haar zaken zelf moet organiseren. Het genoemde initiatief kost trouwens niet veel. Op die manier zou men misschien ook de andere omroepen kunnen stimuleren om die dag niet uit te zenden.

Vervolgens wijst mevrouw Poleyn erop dat er een heel sociologisch spectrum bestaat tussen grote stad en kleine plattelandsgemeente, waarop de *minister* repliceert dat Vlaanderen niet verstedelijkt maar suburbaniseert. Wat de koppeling van Jeugdbeleidsplan en Jongerenpact betreft, attendeert mevrouw *Sabine Poleyn* op het verschil in timing.

Het concept van brede school heeft al een hele evolutie doorgemaakt. Aanvankelijk was het gericht op jongeren die tussen de mazen van het net vallen, omdat zij wel gekend zijn door verschillende instanties, die echter geen contact met elkaar hebben. Dat aspect komt ondertussen minder en minder aan bod. Misschien moet dit herbekeken worden om te vermijden dat de kansarmen verdwijnen in een sterk verbreed concept.

Verder informeert het lid wanneer de prijs voor jeugdriendelijke gemeente zal uitgereikt worden. Waarom verwijst de minister voor contact met de natuur alleen naar stadsrandbossen? Tot slot vraagt zij aan de minister om Jeugd voldoende onder de aandacht te brengen in de voorbereiding van en tijdens het Europese voorzitterschap. Het sterke Vlaamse jeugdwerk is een troef en een voorbeeld.

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* vindt de opmerking van mevrouw Poleyne over samenwerking met Nickelodeon zeer terecht. Volgens haar gaat het hier echter niet zozeer over de buitenspeeldag als wel over de initiatieven van Cultuurnet zoals Vlieg en Supervlieg. Zij gaan heel ver in de samenwerking met de commerciële sector tot en met Soaps en LiveNation. Volgens hen heiligt het doel alle middelen. Ook het lid sluit een win-winsituatie niet uit, al is waakzaamheid geboden als het over kinderen gaat.

Het antwoord van de minister over de manier waarop hij het niet gestructureerde jeugdwerk zou stimuleren, was niet geheel bevredigend. In feite herhaalde hij alleen het doel, aangevuld met nog meer vaag proza. Het lid hoopt dat de jaarlijkse beleidsbrieven concreter zullen zijn.

Mevrouw *Katrien Schryvers* wijst erop dat het probleem van de brandveiligheid mee het gevolg is van de juridisering van de maatschappij. Iedereen wil dat de lokalen waarin jongeren samenkomen veilig genoeg zijn, maar een te strikte reglementering veroorzaakt in de praktijk een juridische cascade van aansprakelijkheid. De minister zal een goed evenwicht moeten vinden. De bestaande lokalen zullen daarbij een bijzonder aandachtspunt moeten vormen want men kan noch nieuwe normen zonder meer van toepassing verklaren noch helemaal niets doen. Termijnen en ondersteuning zullen daarbij een rol spelen.

Minister *Pascal Smet* antwoordt graag op de bijkomende vragen die hem werden voorgelegd. Op het vlak van de brandveiligheid en ook elders zal hij een evenwicht nastreven.

De minister heeft ook de bedoeling om de prijs voor jeugdriendelijke gemeente dit jaar uit te reiken.

Voor de buitenspeeldag wordt de samenwerking met de commerciële partner inderdaad voortgezet. Samenwerken met de commerciële sector houdt risico's in maar het is geen vijand. Een blad als Joepie bereikt veel jongeren en heeft bij hen een grote geloofwaardigheid. Daarom is de minister voor samenwerking met duidelijke afspraken. Op die manier kan tegelijk winst geboekt worden door de sector, de overheid en de gemeenschap.

De minister wil dat ook Klasse voortaan meer samenwerkt met andere sectoren van de samenleving, zolang het maar in het belang van de gemeenschap blijft.

De minister is voorstander van de bewustmaking van jongeren van de gevaren van drugs. Dat is in eerste instantie een verantwoordelijkheid van minister Vandeurzen maar hij wil absoluut met hem samenwerken op dat punt, net zoals op dat van onveilig seksueel gedrag.

De voorzitter,

Philippe DE COENE

De verslaggevers,

Chokri MAHASSINE

Johan DECKMYN

BIJLAGE:
Advies van de Vlaamse Jeugdraad

ADVIES

Beleidsnota Jeugd 2009-2014

Op 26 oktober 2009 diende Pascal Smet, minister van Jeugd, zijn beleidsnota Jeugd in bij het Vlaams Parlement. In dit beleidsdocument geeft de minister de grote strategische keuzen en opties van het beleid voor de duur van de regeerperiode weer. De Vlaamse Jeugdraad adviseert op deze nota vanuit het perspectief van kinderen, jongeren en hun organisaties.

VLAAMSE JEUGDRAAD	
4 november 2009	ADVIES 09/17

Beleidsnota Jeugd

De Vlaamse Jeugdraad in vergadering op 4 november 2009 onder voorzitterschap van Stijn Jacobs en waarbij aanwezig waren:

Tim Barbaix, Dagmar Beernaert, Hakim Benichou, Lieven Casteels, Lies Corneillie, Joris De Bleser, Lieke De Jans, Kara Eestermans, Kwinten Fort, Helen Henriouille, Nele Van Gils, Koen Verbruggen, Caroline Verschueren

Brengt *unaniem* het volgende advies uit:

1. Situering

Op 26 oktober 2009 diende Pascal Smet, minister van Jeugd, zijn beleidsnota Jeugd in bij het Vlaams Parlement. In dit beleidsdocument geeft de minister de grote strategische keuzen en opties van het beleid voor de duur van de regeerperiode weer. De nota is de weergave van de visie van de functioneel bevoegde minister en vormt de basis van een debat in het Vlaams Parlement. In voorkomend geval zullen de uitvoeringsmaatregelen, daar waar nodig, ter goedkeuring aan de Vlaamse Regering of het Vlaams Parlement worden voorgelegd.

De Vlaamse Jeugdraad adviseert op deze nota vanuit het perspectief van kinderen, jongeren en hun organisaties. Hiervoor baseert de adviesraad zich op zijn eerdere thematische adviezen en zijn memorandum naar aanleiding van de Vlaamse verkiezingen¹. Daar waar relevant, verwijst de Vlaamse Jeugdraad naar beleidsnota's op andere beleidsdomeinen. Met dit advies wil de Vlaamse Jeugdraad een bijdrage leveren aan de vormgeving van het beleid van de minister van Jeugd. Het advies volgt de doelstellingenstructuur van de beleidsnota.

2. Advies op strategische en operationele doelstellingen

Strategische doelstelling 1 "Zoveel mogelijk kinderen en jongeren ruimte geven om zich te verenigen en zich te engageren"

- De Vlaamse Jeugdraad is tevreden dat de minister onder OD 1.2. aandacht schenkt aan de **plan- en regeloverlast voor lokale vrijwilligers en verenigingen**. Hiervoor wil de minister een inventaris opmaken. Dit verbaast ons want in 2007 werd al een gelijkaardige inventaris opgemaakt in het kader van de campagne "Samen Vereenvoudigen". We adviseren dan ook om een actieplan op te maken met verbeteracties voor deze regeerperiode. Tevens adviseren we om

¹ Meer info over adviezen en memoranda via www.vlaamsejeugdraad.be

dit niet te beperken tot plan- en regeloverlast voor verenigingen die rechtstreeks gesubsidieerd worden door de Vlaamse Regering maar ook aandacht te hebben voor de overlast voor lokale jeugdverenigingen. We vragen ook om een afstemming tussen de betrokken beleidsniveaus (lokaal, Vlaams, federaal).

- De minister grijpt onder OD 1.2. het Europees jaar voor het vrijwilligerswerk in 2010 aan om de **internationale mobiliteit van jonge vrijwilligers** te bevorderen. Dit is waardevol. Maar het lijkt ons niet aangewezen om dit te linken aan de gestructureerde dialoog onder Belgisch voorzitterschap, die over werkgelegenheid zal gaan.
- De Vlaamse Jeugdraad is tevreden dat de minister zich onder OD 1.4. engageert om de **sectorale subsidielijnen voor de jeugdsector maximaal te vrijwaren naar de lokale besturen**. Onder SD 3 gaan we hier verder op in.
- Onder OD 1.4. vinden we aanzetten tot een dwarsverbinding tussen **Jeugdbeleid, Diversiteit en Gelijke Kansen**. Dit is een waardevolle ambitie die echter beperkt wordt uitgewerkt. We adviseren om expliciet een 'tweesporenbeleid' te benoemen: de erkenning van zelforganisaties van kansengroepen én de aandacht voor toegankelijkheid van de brede jeugdsector voor kansengroepen. We adviseren om zich hierbij niet te beperken tot doelgroepen uit het beleidsdomein 'Gelijke Kansen' maar evenzeer acties te voorzien naar kinderen en jongeren in armoede en jonge mensen uit etnisch-culturele minderheden. Een samenwerking met de ministers bevoegd voor Armoedebestrijding en Integratie/Inburgering kan hierbij waardevol zijn.
- In de beleidnota Armoede wordt kinderarmoede aangehaald als prioriteit. We adviseren hierbij een afstemming tussen de ministers van Jeugd en Armoedebestrijding.
- In de beleidnota Inburgering/Integratie worden acties opgenomen rond de **toeleiding van minderjarigen naar vrijetijdsactiviteiten**. Hierbij wordt de jeugdsector niet expliciet vermeld. We adviseren om dit te voorzien binnen de beleidsnota Jeugd en af te stemmen met de minister van Inburgering/Integratie.
- Daarnaast focust de minister zich op de rol van **ambassadeur van de jeugdsector op internationale fora**. We adviseren om de jeugdsector zelf een prominente plek te geven bij de realisatie van deze doelstelling, in het bijzonder in het kader van het voorzitterschap van de EU.

Strategische doelstelling 2 “Kinderen en jongeren ruimte geven om competenties te ontdekken en te ontwikkelen”

- De Vlaamse Jeugdraad leest onder deze doelstelling een sterke en ambitieuze keuze voor een **sectoroverschrijdend competentieverhaal** waarbij de jeugdsector als volwaardige speler wordt geplaatst naast onderwijs en tewerkstelling. Deze doelstelling is uiterst waardevol en ligt in de lijn van recente evoluties binnen de jeugdsector en eerdere adviezen van de Vlaamse Jeugdraad².
- We vinden het positief dat de minister de Vlaamse competentie-instrumenten wil afstemmen op Europese instrumenten. Onder meer de Europass en Youthpass staan vermeld. We bevelen aan om ook het Europees portfolio voor jeugdwerkers van de Raad van Europa op te nemen in deze oefening.
- De Vlaamse Jeugdraad is tevreden dat de achterhaalde regelgeving m.b.t. het uitreiken van attesten aan jeugdwerkers wordt herzien. Eerder brachten we hier advies rond uit³.

² Advies 0826 'Vlaamse Kwalificatiestructuur' en advies 0804 'EVC-EVK'.

³ Advies 0835 'Kadervorming reglement'

Strategische doelstelling 3 “Kinderen en jongeren ruimte geven om vanuit hun eigen leefwereld de samenleving mee vorm te geven”

- In deze strategische doelstelling komt het begrip ‘**participatie**’ meermaals terug. We begrijpen hieruit dat de minister van Jeugd de waardevolle intentie heeft om zijn beleid af te stemmen op noden en verwachtingen van kinderen en jongeren. Toch vragen we een duidelijkere begripsomschrijving van participatie, met bijzondere aandacht voor actieve deelname aan besluitvorming. Ook hadden we graag een uitnodiging gelezen naar de ganse regering om een participatief beleid vorm te geven. De minister van Jeugd neemt hierbij in het ideale geval immers een stimulerende rol op.
- De minister lijkt in de inleiding van deze doelstelling reserves te hebben bij het belang van **formele participatiestructuren**, waaronder jeugdraden. We geloven nochtans dat de kwaliteit en gedragenheid van het beleid versterkt kan worden door formele participatiestructuren, maar enkel binnen een ruimer participatiebeleid waarin ook andere participatievormen en onderzoek worden gehanteerd, zowel op Vlaams als op lokaal niveau.
- **De Vlaamse Jeugdraad** wordt in de beleidsnota nergens als partner op Vlaams niveau aangehaald, terwijl de organisatie in het decreet Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid wordt erkend als formele vertegenwoordiger van Vlaamse kinderen, jongeren en de jeugdsector. We adviseren om de samenwerking alsnog expliciet uit te werken.
- Onder 3.2. wil de minister het **jeugdinformatiebeleid** doeltreffender maken en mikt hierbij op dwarsverbindingen met enkele acties uit andere beleidsdomeinen. Dit is een waardevolle piste maar spijtig genoeg wordt ze niet doorgetrokken naar een expliciet domeinoverschrijdend jeugdinformatiebeleid. We adviseren om deze ambitie alsnog te formuleren, samen met diverse collega-ministers uit de Vlaamse regering. Het Vlaams Jeugdbeleidsplan kan hiervoor een kader vormen.
- Onder OD 3.3. wordt de **expliciete inspraak van het jeugdwerk, kinderen en jongeren gegarandeerd in de voorbereiding en uitvoering van het lokale jeugdbeleid**. Deze garantie adviseren we uiterst positief⁴. In de inleiding van de beleidsnota lezen we op p.8 (‘samen jeugdbeleid maken’) ook dat de minister in het kader van lokale jeugdbeleidsplannen van een conjuncturele naar een meer structurele jeugdparticipatie wil gaan. We ondersteunen dit idee maar missen toch nog een strategie om dit te realiseren. Lokale participatie vraagt zowel voor de kinderen en jongeren, de uitvoerders als voor de beleidsmakers immers een beleidskader, met doordachte processen, procedures, tijd en middelen. De Vlaamse Jeugdraad wil hier alvast mee over nadenken.
- Samen met de maximale vrijwaring van de subsidielijnen komt de minister met de garantie rond lokale jeugdparticipatie tegemoet aan twee vragen van de Vlaamse Jeugdraad in het kader van de planlastvermindering naar lokale besturen. Een derde gevraagde garantie vinden we echter niet terug in de beleidsnota: het behoud van een expliciet **categoriaal, sectoroverschrijdend jeugdbeleid op het lokale niveau**. We adviseren om hierover op korte termijn een denkoefening op te zetten met de jeugdsector en de Vlaamse Jeugdraad als voorbereiding op de aangekondigde en gevreesde afbouw van de lokale jeugdbeleidsplannen.
- Onder OD 3.3 lezen we dat er sprake is van de oprichting van een **platform waar jonge werklozen het woord nemen**. De beleidsnota Werk verwijst echter niet naar dit platform. We adviseren dan ook een afstemming op de minister van Werk.
- De minister vermeldt onder 3.4. terecht dat **internationale mogelijkheden** bijdragen tot de ontplooiingskansen van jongeren. Die mogelijkheden situeren zich echter niet alleen in de studie- of arbeidsfeer, zoals in de inleiding staat. Daarom adviseren we om ook expliciet internationale mogelijkheden binnen de vrije tijd op te nemen. We adviseren om hierbij ook aandacht te

⁴ Advies 0910 ‘het lokale jeugdbeleidsplan, een fundamenteel instrument voor de ontwikkeling van een participatief categoriaal lokaal jeugdbeleid.’

hebben voor uitwisselingen met jongeren uit het buitenland en andere gemeenschappen in eigen land.

Strategische doelstelling 4 “Kinderen en jongeren culturele ruimte geven”

- We delen het belang dat de minister hecht aan cultuureducatie en de rol die jeugdorganisaties hierin spelen⁵. We adviseren positief dat de minister participeert aan de 'implementatie van een strategisch beleid voor **cultuureducatie**'. Om de noodzakelijke kruisbestuiving tussen onderwijs, jeugdsector en cultuur echt mogelijk te maken, moeten er echter schotten en drempels aangepakt worden, waaronder het afstemmen van subsidiesystemen. We hopen dat deze zaken ook aan bod zullen komen in de aangekondigde afstemming met de minister voor Cultuur. Het is hierbij alvast een meerwaarde dat de minister voor Cultuur haar medewerking verleent aan het Vlaams jeugdbeleidsplan, zoals voorzien in de beleidsnota Cultuur.
- Het is ook positief dat **digitale geletterdheid, media en gaming** aan bod komen in zowel de beleidsnota Jeugd als de beleidsnota Media. Ook hier is verdere afstemming gewenst.
- Onder OD 4.1. wordt **jeugd- en jongerencultuur** naar voren geschoven als prioriteit voor de lokale jeugdbeleidsplanning. We zijn benieuwd hoe dit omschreven zal worden in de desbetreffende uitvoeringsbesluiten aangezien het om een ruim begrip gaat. We adviseren dit najaar graag op de verdere uitwerking hiervan.
- Nog onder 4.1. suggereren we om de plannen die bestaan rond toegang tot cultuur voor jongeren binnen het kader van het Belgisch EU-voorzitterschap op te nemen.
- Bij de omschrijving van **Destelheide** onder 4.2. benadrukt de Vlaamse Jeugdraad dat het receptieve karakter van Destelheide niet ondergeschikt mag worden aan het cultuureducatieve en dat de jeugdsector prioritaire doelgroep moet blijven.

Strategische doelstelling 5 “Kinderen en jongeren ruimte geven voor levensbreed leren”

- We vinden het uiterst waardevol dat de minister via zijn beleidsnota's Jeugd en Onderwijs verder wil inzetten op de uitwerking en subsidiëring van '**brede scholen**'. We adviseren wel om zich niet te beperken tot projectmatige subsidiëring maar hier deze regeerperiode ook een structureel Vlaams beleidskader rond te ontwikkelen. Dit op basis van de beleidsaanbevelingen van onder andere de Vlaamse Jeugdraad⁶ en het Steunpunt Gelijke Onderwijskansen. De ministers van Sport en Cultuur maken in hun beleidsnota's trouwens ook de link naar brede school. We stimuleren minister Smet om ook deze beleidsdomeinen te betrekken bij de uitwerking van zijn acties.
- Bij de uitwerking van brede scholen kent de minister een regierol toe aan lokale besturen. Op strategisch niveau kan dit een meerwaarde betekenen zolang de praktische coördinatie van een project niet vanzelfsprekend wordt toegekend aan lokale besturen. Dit kan immers best opgenomen worden door een betrokken partner uit het werkveld (een school, vereniging, ...). We vinden het wel positief dat de minister zal stimuleren om de lokale regie vanuit het lokale jeugdbeleid mee op te nemen.
- Het is ook waardevol dat de minister een duidelijke plek ziet voor de jeugdsector binnen brede school. Het ontbreekt echter aan een ruimer kader voor de dwarsverbinding tussen Onderwijs en Jeugd(sector).
- Het is verwarrend dat een strategische doelstelling rond 'ruimte voor **levensbreed leren**' uitsluitend wordt geconcretiseerd naar het concept 'brede school'. 'Levensbreed leren' houdt immers evenzeer verband met de erkenning van competenties onder SD 2.

⁵ Advies 0811 Kunst- en cultuureducatie en jongeren naar aanleiding van het rapport Bamford.

⁶ Advies 0911 Een beleidskader voor brede school.

Strategische doelstelling 6 “Kinderen en jongeren fysieke ruimte geven”

- We adviseren het als positief dat het concept ‘**publieke ruimte**’ ruim wordt benaderd onder 6.1, alsook de aankondiging van de samenwerking met de ministers van Mobiliteit, Ruimtelijke Ordening en Stedenbeleid. Spijtig genoeg vinden we dit niet terug in de beleidsnota’s Mobiliteit en Ruimtelijke ordening.
- De keuze voor **brandveiligheid van jeugdinfrastructuur** als prioriteit binnen de lokale en provinciale jeugdbeleidsplannen onder OD 6.2. komt tegemoet aan een grote nood van de jeugdsector⁷. Getuige de massale aanvragen uit de jeugdsector voor het subsidiereglement verenigingslokalen en de resultaten van het onderzoek naar brandveiligheid binnen jeugdlokalen. Maar het probleem van jeugdinfrastructuur is hiermee niet structureel opgelost. De jeugdsector vraagt een verankering van de beleidsaandacht voor de problematiek op langere termijn, ook voor verenigingen van kansengroepen.
- Hierbij kan misschien ook een afstemming gezocht worden het beleidsdomein **Sport**, waar de infrastructuur voor verenigingen ook een uitdaging is. In de beleidsnota Sport staat trouwens de medewerking aan het Vlaams Jeugdbeleidsplan opgenomen.
- Het is goed dat er verwezen wordt naar de uitvoering van het **actieplan jeugdverblijven**. Het actieplan jeugdverblijven (en het bijhorende afwegingskader) vermeldt inderdaad een aantal mogelijke oplossingen maar aan de randvoorwaarden om deze te realiseren, is nog niet voldaan. Minister van Toerisme Bourgeois komt in zijn beleidsnota Toerisme tegemoet aan deze bezorgdheid en hij koppelt hieraan de belofte om samen met de jeugdsector werk te maken van een definitieve oplossing voor het probleem van zonevreemde jeugdverblijven. Vanzelfsprekend hopen we ook in de minister van Jeugd hier een gesprekspartner in te vinden.
- Daarnaast wordt het engagement aangegaan om het **decreet van 3 maart 2004 houdende erkenning en subsidiëring van jeugdherbergen, jeugdverblijfcentra, ondersteuningsstructuren en de vzw Algemene Dienst voor Jeugdtoerisme** te evalueren en bij te sturen. Dit is terecht. Er bestaan immers een aantal problemen in dit decreet, voornamelijk op het vlak van praktische uitvoer. Er ligt ook al veel voorbereidend werk door de jeugdsector. Omdat via dit decreet onder andere de personeelsmiddelen van jeugdverblijven worden gesubsidieerd, is de looninhaalbeweging in de horeca een bijkomend cruciaal element. Voor deze inhaalbeweging is een stappenplan opgesteld tot 2015. De ‘klassieke’ horeca zal dit grotendeels kunnen opvangen met het verminderd btw-tarief. Jeugdverblijven zijn echter niet btw-plichtig en deze meerkost zal de komende jaren zeker niet evident zijn voor een pak jeugdverblijven met personeel.
- De aandacht voor **groene ruimte** is uiterst waardevol, in het bijzonder de verdere uitvoering van het Charter ‘bos, natuur en jeugd’, samen met de minister van Leefmilieu en Natuur. Dit werd echter niet opgenomen in de beleidsnota Leefmilieu en Natuur.
- We missen aandacht voor het thema ‘**wonen**’. Er kan hiervoor best een link gelegd worden naar de beleidsnota Wonen. Zo vangt de Vlaamse Jeugdraad vaak signalen op rond de betaalbaarheid, de kwaliteit en gebrekkige informatie rond de juridische aspecten van het wonen voor jongeren en studenten.

Strategische doelstelling 7: Kinderen en jongeren ruimte geven voor welbevinden

- Onder OD 7.1. vinden we diverse acties terug die zowel aspecten van welbevinden als toegankelijkheid omvatten. Deze doelstelling overlapt dan ook grotendeels met strategische doelstelling 1 als het over aandacht voor specifieke doelgroepen gaat.
- We lezen ook een **verbinding tussen aspecten uit het jeugdbeleid en het welzijnsbeleid**, die echter niet wordt geëxpliciteerd. We adviseren om een specifieke actie op te nemen rond de

⁷ Advies 0910 ‘het lokale jeugdbeleidsplan, een fundamenteel instrument voor de ontwikkeling van een participatief categoriaal lokaal jeugdbeleid.’

afstemming van beide bevoegdheidsdomeinen, in het bijzonder als het over ‘preventie van onwelzijn’ gaat. Dit kan in het kader van het Vlaams Jeugdbeleidsplan. In de beleidsnota Welzijn lezen we trouwens een verwijzing naar het jeugdbeleidplan onder ‘ruimere samenwerking’.

- De concrete piste rond ‘peer-to-peer sociale netwerking’ is moeilijk te vatten naar concrete implicaties.
- Goed dat aandacht wordt besteed aan de verspreiding van praktijkvoorbeelden betreffende **toegankelijkheid van jeugdlokalen**. We adviseren om echter ook aandacht te besteden aan het middelenverhaal (cf. recent toegankelijkheidsbesluit).
- In de beleidsnota Welzijn lezen we dat de intentieverklaring betreffende de bijdrage aan de realisatie van de **gezondheidsdoelstellingen** hernieuwd zal worden met de collega’s van Onderwijs en Jeugd. We adviseren om de minister van Welzijn hiervoor te betrekken bij het Vlaams Jeugdbeleidsplan.

Strategische doelstelling 8 “Naar een inclusief en integraal jeugdbeleid”

- De minister van Jeugd neemt de coördinatie op zich van het **Vlaams Jeugdbeleidsplan 2011-2014**, als bijdrage tot een volwaardig categoriaal jeugdbeleid. Hiervoor geeft hij waardevolle uitgangspunten aan, namelijk het IVRK en de behoeften van kinderen/jongeren.
- Toch lezen we geen **specifieke ambities** voor het plan: de Vlaamse Jeugdraad hoopt alvast op een plan dat probleemoplossend werkt, inspireert en een efficiënter beleid realiseert voor kinderen, jongeren en hun organisaties in Vlaanderen. Het Vlaams Jeugdbeleidsplan moet de ambitie hebben om nieuwe beleidslijnen uit te zetten en het bestaande beleid te versterken en te verbeteren. Duidelijke engagementen, indicatoren en communicatie zijn hierbij onmisbaar, alsook een uitgewerkte participatiestrategie.
- We adviseren hierbij ook aan alle ministers dat ze hun bijdrage leveren aan de opmaak en uitvoer van het plan en hopen dat de minister van Jeugd hierbij zijn coördinerende en stimulerende rol kan opnemen. In dat kader is het een meerwaarde dat de medewerking aan het plan een plek krijgt binnen **andere beleidsnota’s** van minister Smet (Onderwijs, Gelijke kansen, Brussel) en collega-ministers (Armoede, Cultuur, Sport, Welzijn en Media). Maar er zijn evenzeer jeugdrelevante beleidsnota’s waarbij dit niet werd opgenomen (Leefmilieu/Natuur, Binnenlands Bestuur, Inburgering en Integratie, Toerisme, Werk, Mobiliteit, Ruimtelijke Ordening, ...).
- De dwarsverbinding tussen jeugdbeleid en andere beleidsdomeinen kan dus nog sterker uitgewerkt worden, alsook de plaats van de jeugdsector hierbinnen. Dit laatste uiteraard met respect voor de autonomie van deze sector.
- Het is waardevol dat de minister van Jeugd zich ertoe verbindt om de implementatie van het **kinderrechtenverdrag** te coördineren. De acties die onder deze doelstelling worden opgenomen zijn hierbij duidelijke meerwaarden.
- We adviseren om de bijsturing van de instrumenten voor de toetsing van beleidsmaatregelen ook uit te breiden naar de instrumenten en structuren voor **opvolging en evaluatie van beleidsmaatregelen**: de JoKER ('kind- en jongereneffectrapport'), de reflectiegroep kinderrechten- en jeugdbeleid, de jeugdmonitor
- De aandacht voor het mandaat van de aanspreekpunten kinderrechten is zeer waardevol. We adviseren echter om consequent de correcte benaming ‘**aanspreekpunten jeugd- en kinderrechtenbeleid**’ te hanteren in het kader van de integratie van kinderrechtenbeleid en jeugdbeleid.
- Bij de opmaak van het Vlaamse Jeugdbeleidsplan is het belangrijk om rekening te houden met de bestaande **Europese kaders** op het gebied van jeugd. Het gaat meer bepaald om het kader voor Europese samenwerking op het vlak van Jeugd van de EU en de Agenda 2020 van de Raad van Europa.

Advies bij het slot

Hier verwijst de minister naar de opmaak van een **jongerenpact**, zoals voorzien in het regeerakkoord. We missen echter een concretisering van het concept naar het beleid van de minister van jeugd en zijn collega-ministers. We missen ook een verwerking in het doelstellingenkader. De Vlaamse Jeugdraad zal hierover adviseren in een afzonderlijk advies. Een pact als dit kan immers een grote meerwaarde betekenen voor het Vlaamse Jeugdbeleid vanwege het domeinoverschrijdende aspect en de langetermijnvisie. Het is uiteraard een voorwaarde dat een dergelijk pact kan opgemaakt worden met actieve betrokkenheid van jonge mensen en hun organisaties én met wederzijdse afstemming op het Vlaams Jeugdbeleidsplan.

Regelgevingagenda

We adviseren om deze timing deels aan te passen:

- De evaluatie en aanpassing van het *'Decreet van 14 februari 2003 houdende de ondersteuning en stimulering van het gemeentelijk, het intergemeentelijk en het provinciaal jeugd- en jeugdwerkbeleid, gewijzigd bij de decreten van 23 december 2005 en 15 december 2006'* is voorzien in 2011, maar 2012 is een planningsjaar. We adviseren dan ook om de evaluatie te starten in 2010 om een overdachte decreetwijziging mogelijk te maken tegen 2011.
- De evaluatie van het *'Decreet van 18 juli 2008 houdende het voeren van een Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid'* is voorzien voor 2012. Maar het planningsjaar voor landelijke jeugdorganisaties is 2011. We adviseren om rekening te houden met de planningsdynamiek binnen de jeugdsector. Bovendien adviseren we alvast een grondige aanpassing⁸ en niet enkel een evaluatie.

3. Samenvatting van advies

De Vlaamse Jeugdraad adviseert positief over meerdere acties uit de beleidnota Jeugd:

- de aandacht voor de eigenheid en ontwikkeling van de jeugdsector;
- de garanties voor de verderzetting van de sectorale subsidielijnen voor de jeugdsector naar lokale besturen én de expliciete inspraak van het jeugdwerk, kinderen en jongeren in de voorbereiding en uitvoering van het lokale jeugdbeleid;
- de aandacht voor jeugdinfrastructuur binnen de prioriteitenregeling van de jeugdbeleidsplanning;
- de doorgedreven aandacht voor sectoroverschrijdende concepten zoals de erkenning van competenties, cultuureducatie en de brede school;
- de algemene aandacht voor verbindingen met andere beleidsdomeinen.

Op een aantal vlakken adviseert de Vlaamse Jeugdraad een verdere uitwerking:

- de wijze waarop een expliciet categoriaal, sectoroverschrijdend jeugdbeleid op het lokale niveau blijvend zal worden gestimuleerd;
- de uitwerking van een tweesporenbeleid naar jonge kansengroepen met aandacht voor zelforganisaties en toegankelijkheid van de brede jeugdsector;
- een duidelijk en uitnodigend Vlaams participatiebeleid naar jonge mensen met daarin o.a. aandacht voor de functie van formele participatiestructuren;

⁸ Advies 0914Bepaling van subsidiebedragen in het decreet Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid

- duidelijke ambities voor het Vlaamse Jeugdbeleidsplan, met bijzondere aandacht voor de samenwerking binnen de ganse Vlaamse Regering.

Voor de uitvoering van de beleidnota Jeugd biedt de Vlaamse Jeugdraad zichzelf aan als adviserende gesprekspartner namens kinderen, jongeren en hun organisaties. We adviseren aan de minister om hiervoor de samenwerking met de Vlaamse Jeugdraad expliciet verder uit te werken.